

Wpływ dotyku i ssania piersi przez nowonarodzone dziecko na poporodowy wyrzut oksytocyny

Matthiesen AS, Ransjö-Arvidson AB, Nissen E, Uvnäs-Moberg K.

Postpartum maternal oxytocin release by newborns: effects of infant hand massage and sucking. Birth. 2001 Mar; 28(1):13-9.

Noworodki położone tuż po porodzie w kontakcie skóra do skóry z matką wykazują, podobną wszystkim ssakom wrodzoną, intuicyjną sekwencję zachowań. Składają się na nią ruchy szukania i ssanie. Pozostawiony sam sobie noworodek potrzebuje około godziny, aby zlokalizować pierś, dopełnić do niej i rozpocząć pierwsze karmienie. U innych ssaków znane są badania potwierdzające wpływ pierwszego kontaktu, pierwszego karmienia i oksytocyny na rozwój więzi matka-dziecko w pierwszych godzinach po porodzie. Brakowało takich szczegółowych badań u ludzi.

Cel badania:

Prześledzić u zdrowych, donoszonych noworodków, położonych wkrótce po porodzie na matczynej piersi, w kontakcie skóra do skóry, zachowań wrodzonych, takich jak: szukanie, ssanie, dotyk piersi, masujące ruchy rąk i dłoni. Ponadto znaleźć zależność poziomu oksytocyny od tychże zachowań noworodka.

Metoda:

Do badania zakwalifikowano 10 par matka-dziecko po niemedykalizowanych porodach siłami natury. Wykonywano nagranie wideo od zakończenia II okresu porodu do pierwszego karmienia, w praktyce około 2 godzin. Na podstawie obserwacji nagrań wideo, stworzono specjalne wideo-protokoły. Co 30 sekund oceniano pozycję ręki i ciała noworodka, każdy ruch jego ręki, palców, buzi, języka, oraz ssanie. Co 15 minut pobierano próbki matczynej krwi i metodą radioimmunologiczną analizowano poziom oksytocyny. Zastosowano metodę statystyczną dla określenia zależności pomiędzy poziomem oksytocyny u matki a zachowaniem jej dziecka (ssanie, ruchy ręki).

Wyniki:

- Pierwszy płacz nowonarodzonego dziecka trwał od ½ do 7 minut, następnie dziecko uspokajało się. Matka rozpoczynała dotykanie dziecka: delikatne głaskanie, „badanie”, aż do przytulenia.
 - Po 6 minutach noworodek otwierał oczy, wodził wzrokiem po twarzy matki i otoczce piersi.
 - Po 11 minutach noworodek rozpoczynał ruchy rąk i otwartych dłoni. Rytmiczne masowanie piersi matki trwało aż do czasu karmienia.
 - Po 12 minutach noworodek prznosił dłoń do ust.
 - Po 21 minutach wyraźnie szukał.
 - Po 25 minutach prznosił dłoń ze śliną z ust do piersi i masował brodawkę, w wyniku czego stawiła się.
 - Po 27 minutach noworodek lizał brodawkę Matki. Następnie otwierał buzię i z pomocą dłoni próbował wsunąć pierś do buzi (patrz zdjęcie).
 - Po 80 minutach rozpoczynał miarowe, spokojne ssanie piersi.
 - Pierwsze karmienie trwało średnio 9,5 minuty.
- Podane czasy są średnią odnotowanych czasów u poszczególnych noworodków.

Foto: Vivianne Lindbergh

Jak wynika z przeprowadzonych obserwacji, noworodki przed pierwszym chwyceniem piersi i karmieniem, używają aktywnie swoich rąk i dłoni, aby znaleźć i pobudzić pierś matki. Zidentyfikowano skoordynowany wzór zachowań noworodka: kiedy zaczynał ssać, zaprzestawał masujących ruchów dłoni; kiedy przestawał ssać, ponownie rozpoczynał masowanie piersi dłonią. Zarówno po intensywniejszym ssaniu, jak i po masujących ruchach dłoni noworodka, u matki notowano istotny wzrost poziomu oksytocyny ($p < 0.005$).

Wnioski:

Kontakt skóra do skóry i wczesne pierwsze karmienie wkrótce po porodzie poprzez naturalne zachowanie noworodków w matczynej bliskości, wpływa istotnie na poziom wyrzutu endogennej oksytocyny. Jest to korzystne ponieważ warunkuje m.in.: prawidłowe zwijanie się macicy, prawidłowy wypływ mleka. Jak wielokrotnie udowodniono u innych ssaków, kontakt matki z dzieckiem po porodzie przy wysokim poziomie oksytocyny rozwija zdolność rozpoznawania, akceptowania i opieki nad potomstwem. Należy brać to pod uwagę i jasno podkreślić, że podobnie u ludzi, ten moment jest szczególnie i warunkuje późniejszą relację z dzieckiem. Wpływa też na ogólną długość czasu karmienia piersią.